

**RAUMAN HEVOSSUONMÄEN RÖYKKIÖIDEN
KARTOITUS JA KOEKAIVAUS**
Kreetta Lesell 2003

MUSEOVIRASTO

Sisällys:

Sisällysluettelo	
Arkistotiedot	1
Peruskarttaote	2
1. Johdanto	3
2. Tutkimusten tavoite ja aikaisemmat tutkimukset	4
3. Sijainti ja topografia	4
4. Tutkimukset	5
4.1. Kaivaustekniikka	6
4.2. Dokumentointi	6
5. Röykkiöt ja kiveykset	6
5.1. Röykkiö F	6
5.2. Koekuoppa	7
5.3. Kiveykset A ja B ja G	7
5.4. Röykkiöt C, D ja E	7
6. Yhteenveto	7
Karttaluettelo	9
MV-negatiiviluettelo	9
Diapositiiviluettelo	10
Kuvat	11-15
Kartat	16-27

Arkistotiedot

Rauma Hevossuonmäki 684 01 0129

Peruskartta 1132 11 EURAJOKI

x=678242, y=153458, n. z= 30 m mpy pkoo 6794084, ikoo 3211671

Museovirasto / arkeologian osasto

Kaivausten johtaminen ja raportin laatiminen: FK Kreetta Lesell, Museovirasto

Kunta: Rauma

Kylä: 414 Uotila

Tila: 2:160

Kiinteistötunnus: 684 414 0002 0160

Maanomistaja: Rauman kunta

Maksaja: Rauman kunta

Budjetti: 13850,00 €

Kenttätyöaika: 1. - 12.9. 2003

Löydöt: -

Tutkitun alueen laajuus: röykkiö 18,5 neliötä

Aikaisemmat tutkimukset: Leena Koivisto ja Tuula Heikkurinen-Montell 2003 tarkastus

Aikaisemmat löydöt: -

Peruskarttaote: s. 3

Kartat: s. 16-27

Valokuvat: s. 11 - 15 , negatiivit 131086 - 131097

Diat: 53064 - 53075

Perukarttaote 1132 11 Eurajoki

Rauma Hevossuomäki 684 01 0129

x=678242, y=153458, n. z= 30 m mpy pkoo 6794084, ikoo 3211671

Kohde merkitty punaisella.

MK 1:20000

1. JOHDANTO

Kesällä 2003 allekirjoittanut sai Museoviraston arkeologiselta osastolta tehtäväkseen kartoittaa ja tutkia Rauman Hevossuonmäen muinaisjäännösalueita. Alueen tutkiminen tuli ajankohtaiseksi sinne suunnitellun Rauman Hevossuon kaatopaikan laajennuksen vuoksi. Samalla arvioitiin alueen vaatimia jatkotutkimuksia. Koska Hevossuonmäen arkeologiset kaivaukset olivat muinaismuistolain 15 § mukaiset, kaivaukset kustansi hankkeen toteuttaja, Rauman kaupunki. Kaivausten yhteenlaskettu budjetti oli 13850,00 €. Kaivausten johtajana toimi allekirjoittanut FK Kreetta Lesell ja piirtäjänä FM Petteri Pietiläinen. Kaivajina oli kolme arkeologian opiskelijaa. Kenttätyöt tehtiin 1. - 12.9. 2003 välisenä aikana.

2. AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET JA TUTKIMUSTEN TAVOITE

Rauman Hevossuonmäen muinaisjäännösalue on Hevossuon kaatopaikan laajennusalueen kohdalla. Alunperin paikalta tunnettiin yksi röykkiö, (Karhunhammas 14, Rauma karttalehti 1132 11/ Satakunnan kiinteät muinaisjäännökset: Rauma 129 Satakuntaliitto 1994) mutta museoviraston tutkija Leena Koiviston ja aluevalvoja Tuula Heikkurinen-Montellin tarkastuskäynnin jälkeen sieltä havaittiin neljä röykkiötä.

Tutkimusten tavoitteena oli kartoittaa Rauman Hevossuonmäen röykkiöt ja kaivaa yksi röykkiö. Ensimmäisellä kenttätyöviikolla röykkiöt kartoitettiin ja paikannettiin. Mahdollisia röykkiöitä tai muunlaisia kiveyksiä löydettiin seitsemän. Osa havaituista röykkiöistä ja kiveyksistä oli epämääräisiä. Kolme näistä havaituista röykkiöistä on kuitenkin sen tyyppisiä, jotka ovat hyvin todennäköisesti esihistoriallisia röykkiöhautoja. Nämä olivat niitä röykkiöitä, jotka oli havaittu jo aikaisemmin. Niistä varsinkin suurin (röykkiö C) on hyvin selkeä. Näiden kolmen röykkiöiden kohdalta vuoden 2003 tutkimusten tarkoituksena oli kartoittaa ne ja selvittää jatkotutkimuksen tarve.

Toisella viikolla kaivettiin kokonaan yksi pieni röykkiö. Tämä röykkiö sijaitsi kallion laella kuten pronssikauden hautaröykkiöt yleensä mutta se oli muuten rakenteeltaan epämääräinen. Kaivauksella pyrittiin selvittämään tämän röykkiön tarkoitus ja ikä. Tämän lisäksi kolmessa muussa kohdassa tutkittiin erilaisia kiveyksiä, poistamalla niitä päällystävää turve ja tarkistamalla alla olevat mahdolliset rakenteet.

3. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Rauman Hevossuonmäen röykkiöt sijaitsevat Rauman vanhasta kirkosta noin 7 km itäkoilliseen Hevossuon kaatopaikan pohjoispuolella olevalla kalliolla. Röykkiöiden luo pääsee kääntymällä Huittistentieltä pohjoiseen Kuivasuontielle, Kuivasuontieltä käännetään Hevossuontielle, joka vie kaatopaikan portille. Portilta jatketaan tietä myöten kaatopaikalle päin, mutta ennen sitä käännetään koilliseen pienelle hiekkatielle, joka on kaatopaikan täyttöalueen pohjoispuolelle. Pieni hiekkatie päättyy aukeamalle. Tästä alkaa kalliainen metsä, jossa röykkiöt sijaitsevat.

Vuonna 2003 kaivettu röykkiö F sijaitsee kallion laella sen korkeimmalla kohdalla metsän keskivaiheilla. Toinen paljastetusta kiveyksistä oli röykkiö F läheisyydestä, muutama metri siitä luoteeseen. Kiveys B on taas on röykkiöstä F n. 30 m pohjoiseen. Mahdollinen ryssänuuni (A) sijaitsee röykkiöstä F n. 80 m länteen.

Kolme selkeämpää röykkiötä (C-D) sijaitsevat n. 200 m itään röykkiöstä F. Ne ovat kallion rinteessä toisin kuin röykkiö F. Näistä röykkiöistä isoin (C) on selvästi ihmisen tekemä ja se muistuttaa pronssikauden röykkiöitä. Kaksi muutakin röykkiötä ovat isompia ja selkeämpiä kuin kallion laella oleva.

Röykkiöt sijaitsevat siis kalliolla tai sen rinteellä. Kallion eteläpuolella on kaatopaikka, joka on entinen suo. Pronssikaudella se on todennäköisesti ollut merenlahti. Kallion pohjoispuolella on tasainen savinen pelto, joka on mahdollisesti ollut pronssikaudella merenlahtea. Kallio on siis todennäköisesti joskus ollut länteen, merelle työntyvä kalliainen niemi.

Puusto kalliolla on mäntyä ja kuusta, rinteillä kuusi valtaa tilaa männyiltä. Alueella on myös jonkun verran lehtipuita. Kallion pinnalla on jäkälää ja rinteillä ja notkelmissa sammalta. Sammal on välillä erittäin paksua. Alueelta löytyy myös varpukasvillisuutta, lähinnä puolukkaa.

4. TUTKIMUKSET

4.1. KAIVAUSTEKNIikka

Kaivaukset aloitettiin luomalla kaivettavalle röykkiölle koordinaatisto. W-E suuntainen peruslinja ja S-N suuntainen peruslinja tehtiin mahdollisimman lähelle röykkiön arvioitua keskikohtaa . Kaivaminen aloitettiin poistamalla pintaturve, jonka jälkeen kiviä poistettiin kerroksittain ja maa kaivettiin pelkoilla. Röykkiö kaivettiin aina kallion pintaan saakka. Kaivauskerrokset laskettiin niin, että turvekerroksen poistamisen jälkeen tultiin tasoon 0, jonka jälkeen kaivettiin ensimmäinen kerros ja tultiin tasoon 1. Kerrokset olivat n. 2,5 cm syviä.

4.2. DOKUMENTOINTI

Alueesta piirrettiin yleiskartta. Jokaisesta kaivaustasosta piirrettiin tasokartta. Tasoista otettiin sekä mustavalkokuvia että dioja.

5. RÖYKKIÖT JA KIVEYKSET

5.1. RÖYKKIÖ F

Röykkiö F oli itä-länsisuunnassa n. 5 m pitkä ja pohjois-eteläsuunnassa n. 3,5 m leveä. Se oli muodoltaan epämääräinen. Kivien koko vaihteli metristä muutamaan senttiin. Osa kivistä vaikutti rapautuneelta. Röykkiö oli maansekainen. Lähinnä siitä tuli mieleen hiekkapeti, jonka päälle oli siroteltu kiviä. Hiekka ei vaikuttanut luontaiselta vaan paikalle tuodulta. Se oli eräänlainen töyräs kallion päällä.

Röykkiöstä F löydettiin palamatonta luuta ja hiiltynyttä puuta. Luu vaikutti resentiltä ja hiiltynyt puu oli luultavasti paikalla kasvaneen puun juurta. Ajoittavia löytöjä röykkiöstä ei siis ole. Röykkiö vaikutti ihmisen tekemältä, mutta varmuutta sen iästä tai tarkoituksesta ei kuitenkaan ole.

5.2. KOEKUOPPA

Röykkiöstä F n. metrin verran etelään toiselle hiekkatöyräälle tehtiin koekuoppa. Maa vaikutti paikalle tuodulta ja sekoittuneelta. Mitään löytöjä koekuopasta ei saatu.

5.3. KIVEYKSET A, B JA G

Kivipöytää A epäiltiin ryssänuuniksi. Kivistä poistettiin turve, jonka jälkeen se tarkastettiin ja piirrettiin (katso kartta S. 26). Latomuksessa ei havaittu hiiltä tai muuta ihmistoiminnan merkkejä. Se on todennäköisesti luontainen.

Kivikasaa B epäiltiin paasiarkkuhaudaksi. Se oli itä-länsisuunnassa n. 2,5 m ja pohjois-eteläsuunnassa n. 1 m. Kivikasasta poistettiin turve, jonka jälkeen osa siitä kaivettiin kallioon saakka ja muu osa tarkastettiin. Kivikasa vaikutti täysin luontaiselta. Se on muodostunut luultavasti niin, että kallion notkelmaan on kasautunut kiviä.

Kiveystä G epäiltiin jatulintarhaksi. Kiveyksestä poistettiin turve, jonka jälkeen se tutkittiin. Keskelle sitä kaivettiin myös koekuoppa. Kiveys ei vaikuttanut turpeen poistamisen ja muun tutkimisen jälkeen enää jatulintarhalta, vaan se oli luontaisesti muodostunut kiveys.

5.4. RÖYKKIÖT C, D JA E

Röykkiö C on alueen suurin ja selkein röykkiö. Muodoltaan se on lähinnä pyöreä. Röykkiön C mitat ovat 7 x 8,5 m. Se vaikuttaisi olevan pelkästään kivistä tehty, ei siis maansekainen. On mahdollista, että röykkiö on laajempi kuin miltä se nyt vaikuttaa. Todelliset mitat saadaan selville vasta turpeen poistamisen jälkeen. Se on selkeästi ihmisen tekemä ja todennäköisesti röykkiöhauta.

Röykkiöt D ja E sijaitsevat röykkiön C läheisyydessä, mutta ovat pienempiä kuin se. Muodoltaan röykkiö E on lähinnä soikea. Mitat röykkiössä E ovat 7 x 3,5 m. Röykkiö D on pienin kolmesta röykkiöstä. Muodoltaan se on lähinnä pyöreä. Röykkiön D mitat ovat 2 x 2,5 m.

6. YHTEENVETO

Rauman Hevossuonmäen röykkiöalueella tehdyt tutkimukset osoittavat, että alueella on useita röykkiöitä. Vuoden 2003 tutkimukset keskittyivät alueen kartoittamiseen ja yhden pienen röykkiön kaivamiseen. Kaivettu röykkiö F vaikutti ihmisen tekemältä. Siinä oli kallion laella hiekkapedissä kiviä, joista osa oli rapautuneita. Löytöjä ei kuitenkaan saatu lukuun ottamatta pinnalla olleita resenteiltä vaikuttavia luita ja hiiltynyttä puuta, joka luultavasti oli paikalla kasvaneen puun juuresta. Koska röykkiöstä F ei tullut löytöjä tai muuta ajoittavaa materiaalia, sen ikä ja tarkoitus jäi selvittämättä. Rakenne ei vaikuta tyypilliseltä haudalta.

Röykkiöt C-E ovat todennäköisesti pronssi- tai varhaisen metallikauden röykkiöhautoja. Nämä röykkiöt ovat edelleen muinaismuistolain suojaamia ja ne täytyy tutkia ennen kuin alueen rakennussuunnitelmat voidaan toteuttaa.

Helsingissä 7.4.2004

Museoviraston tutkija Kreetta Lesell

KARTTALUETTELO Rauma 129 Hevossuonmäki

Peruskarttaote s. 3

Yleiskartta, MK 1:1000, piirtänyt Petteri Pietiläinen s. 16

Yleiskartta, MK 1:500, piirtänyt Petteri Pietiläinen s. 17

Pinta- pohjavaaituskartta, röykkiö F, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 18

Tasokartta, röykkiö F, taso 0, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 19

Tasokartta, röykkiö F, taso 1, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 20

Tasokartta, röykkiö F, taso 2, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 21

Tasokartta, röykkiö F, taso 3, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 22

Tasokartta, röykkiö F, taso 4, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 23

Tasokartta, röykkiö F, taso 5, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 24

Tasokartta, röykkiö F, tasot 0-4, kivet, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 25

Taso- ja profiilikartta, Latomus A, taso 0, MK 1:25, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 26

Tasokartta, kiveys G, taso 0, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 27

RAUMAN HEVOSSUONMÄEN KAIVAUKSET 2003
MV-NEGATIIVILUETTELO negatiivit 131086-131097
 Kuvannut Kreetta Lesell

- 131086 Yleiskuva kaivauspaikasta. Kaivettu röykkiö on sijainnut aukealla. ESE-WNW
- 131087 Yleiskuva kalliolta kaatopaikalle päin. NW-SE.
- 131088 Röykkiö F ennen turpeen poistamista. SW-NE.
- 131089 Röykkiö F tasossa 0. E-W.
- 131090 Röykkiö F tasossa 1. W-E.
- 131091 Röykkiö F tasossa 2. SW-NE
- 131092 Kiveys turpeen poiston jälkeen. SE-NW
- 131093 Latomus B turpeen poistamisen jälkeen. W-E.
- 131094 Röykkiö F kaivettuna. W-E.
- 131095 Yleiskuva röykkiöstä C. W-E.
- 131096 Yleiskuva röykkiöstä D. SW-NE.
- 131097 Yleiskuva röykkiöstä E. W-E.

RAUMAN HEVOSSUONMÄEN KAIVAUKSET 200**DIAPOSITIIVILUETTELO d. 53064 - 53075**

Kuvannut Kreetta Lesell

- 53064 Yleiskuva kaivauspaikasta. Kaivettu rökkiö F on sijainnut aukealla. ESE-WNW
- 53065 Rökkiö F ennen turpeen poistamista. S-N.
- 53066 Rökkiö F tasossa 0. E-W.
- 53067 Rökkiö F tasossa 1. E-W
- 53068 Rökkiö F tasossa 1. W-E.
- 53069 Rökkiö F tasossa 2. SW-NE
- 53070 Rökkiö F kaivettuna. W-E.
- 53071 Kiveys G turpeen poiston jälkeen. SE-NW
- 53072 Kiveys B turpeen poistamisen jälkeen. W-E.
- 53073 Yleiskuva rökkiöstä C. W-E.
- 53074 Yleiskuva rökkiöstä D. SW-NE.
- 53075 Yleiskuva rökkiöstä E. W-E.

RAUMA HEVOSSUONMÄKI
K. Lesell 2003

f 131086

Yleiskuva kaivauspaikasta. Kaivetturöykkiö F on sijainnut aukealla. ESE-WNW.

f 131087

Yleiskuva kalliolta kaatopaikalle päin. NW-SE.

f 131088

Röykkiö F ennen turpeen poistamista. SW-NE.

f 131089

Röytkiö F tasossa
0. E-W.

f 131090

Röytkiö F ta-
sossa 1. W-E.

f 131091

Röykkiö F tasos-
sa 2. E-W.

f 131094

Röykkiö F kai-
vehana W-E.

f 131092

Kiveys G tur-
peen poiston
jälkeen. SE-NW.

f 131093

Latomus B turpeen
poistamisen jälkeen.
W-E.

Kuv. K. Lesell

f 131095

Yleiskura röykkiös-
tä C. W-E.

f 131096

Yleiskura röykkiös-
tä D. SW-NE.

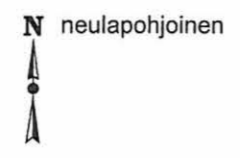
f 131097

Yleiskura röykkiös-
tä E. W-E.

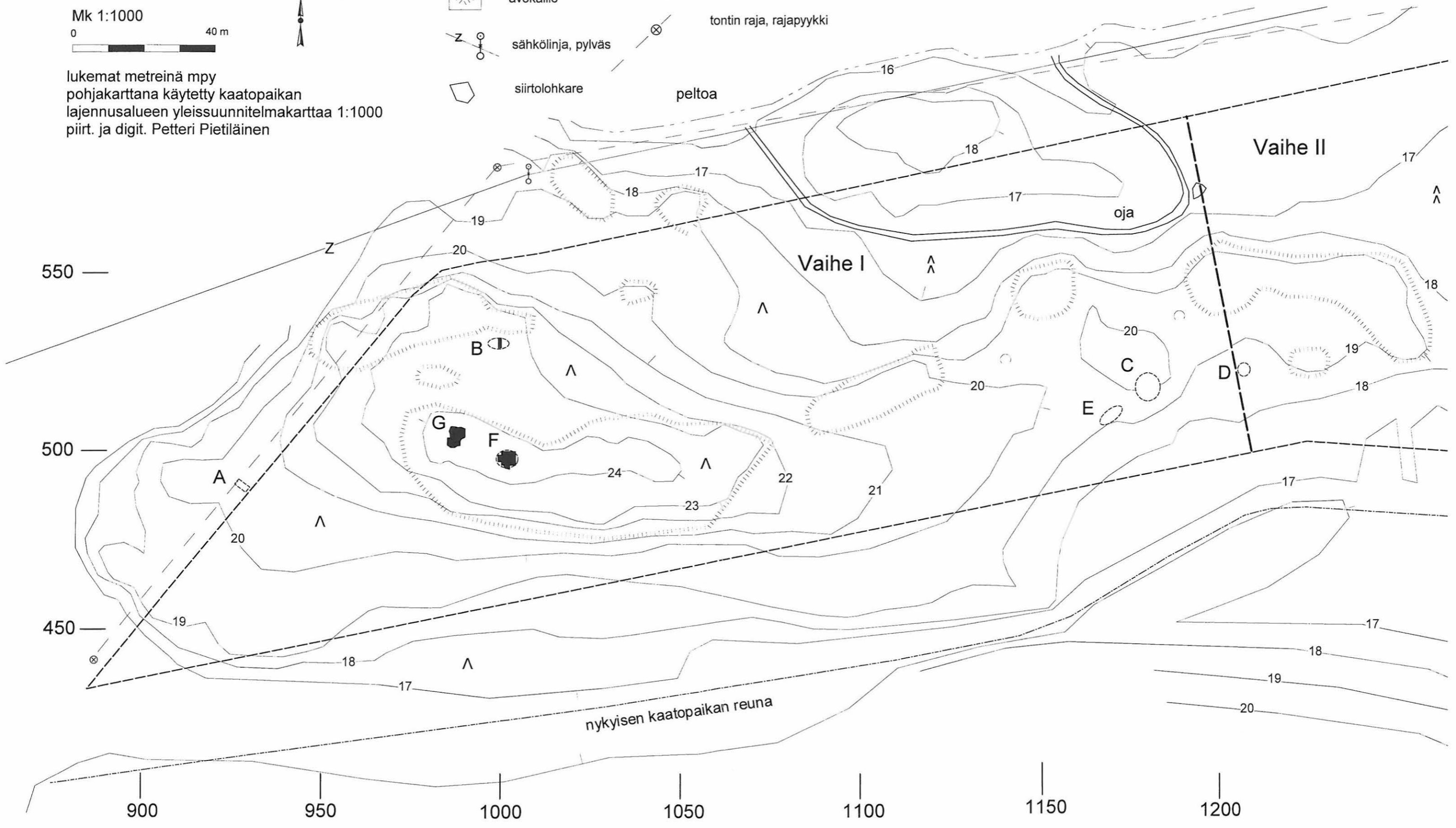
RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI Kreetta Lesell 2003 YLEISKARTTA

Mk 1:1000
0 40 m

- kaivausalueet
- avokallio
- sähkölinja, pylväs
- siirtolohkare
- kaatopaikan laajennusalue
- kiviröykkiö, kiveys
- tontin raja, rajapyykki

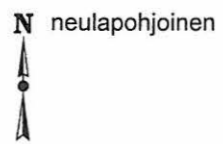
lukemat metreinä mpy
pohjakarttana käytetty kaatopaikan
laajennusalueen yleissuunnitelmakarttaa 1:1000
piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI Kreetta Lesell 2003

YLEISKARTTA

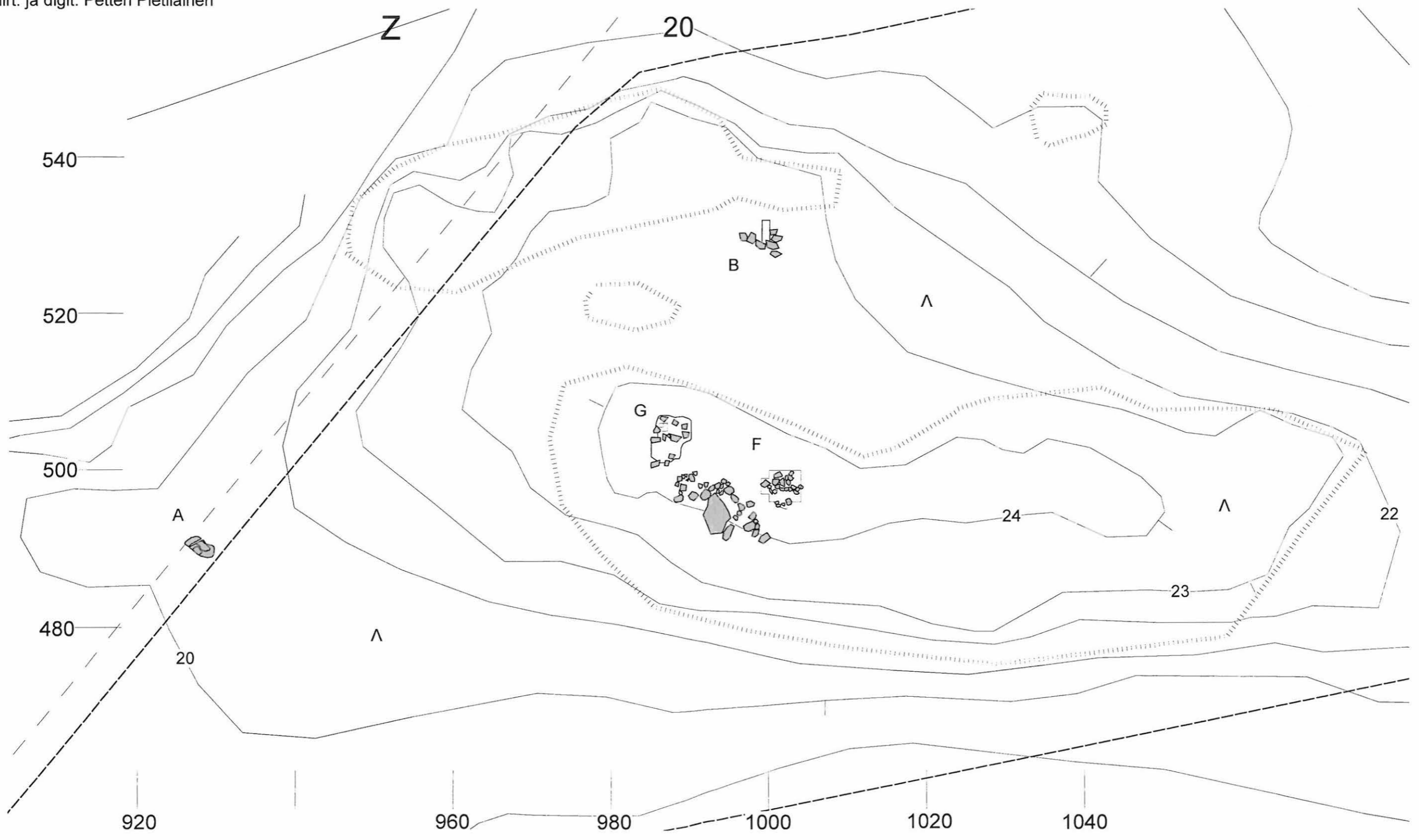
Mk 1:500

- kaivausalueet
- avokallio

- kaatopaikan laajennusalue
- kiviröykkiö
- tontin raja

lukemat metreinä mpy
 pohjakarttana käytetty kaatopaikan
 lajennusalueen yleissuunnitelmakarttaa 1:1000
 piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI

Kreetta Lesell 2003

TASOKARTTA

Röykkiö F, pinta- ja pohjavaaitus

1:50

kallion reuna, kolo

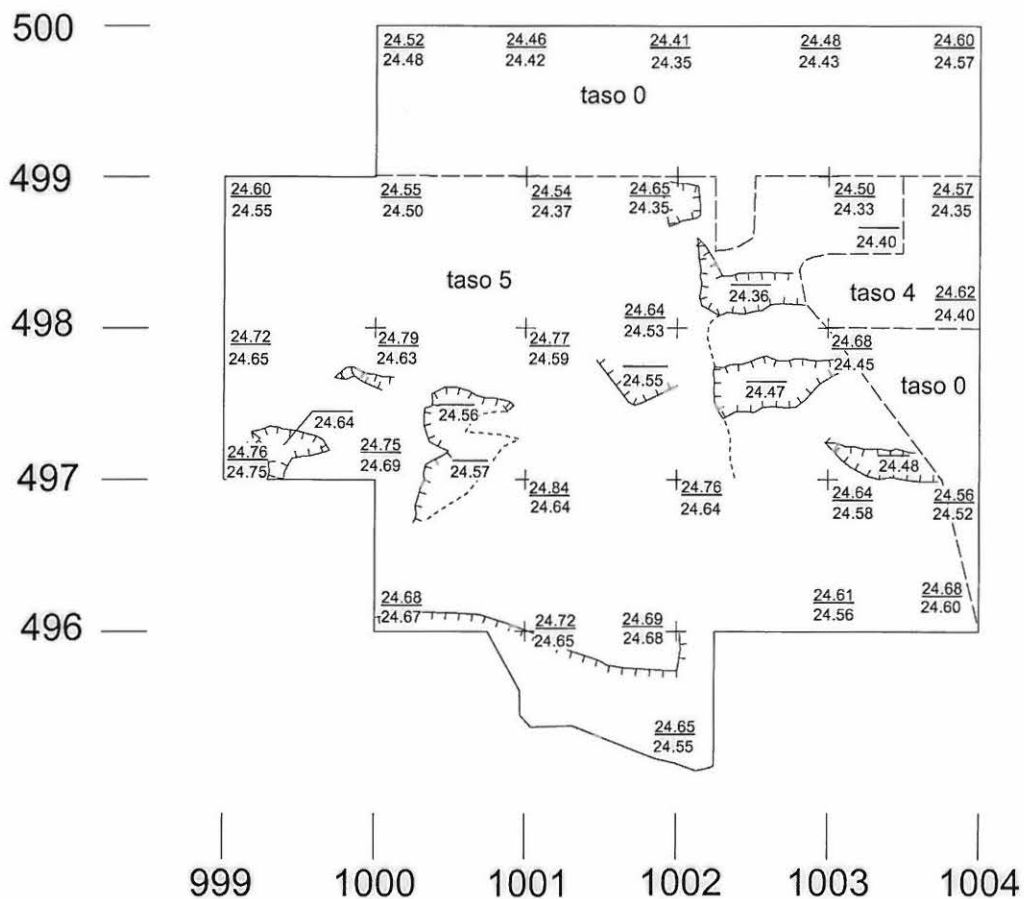
0 2 m

lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

N neulapohjoinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI

Kreetta Lesell 2003

TASOKARTTA
Röykkiö F, taso 1
1:50

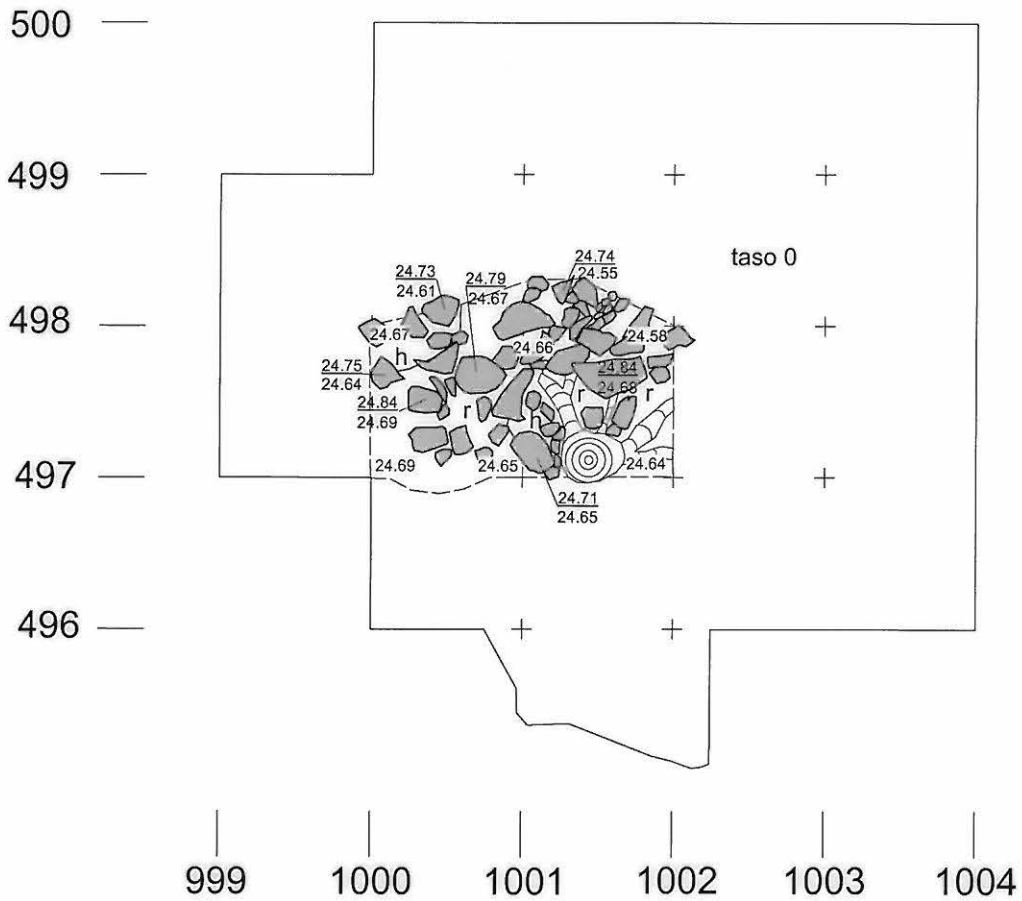

lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

- kivi
- harmaa mineraalimaa
- ruskea mineraalimaa
- korkeudet m mpy
- kanto, juuri

N neulapohjoinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI

Kreetta Lesell 2003

VAAITUSKARTTA

Röykkiö F, taso 2

1:50

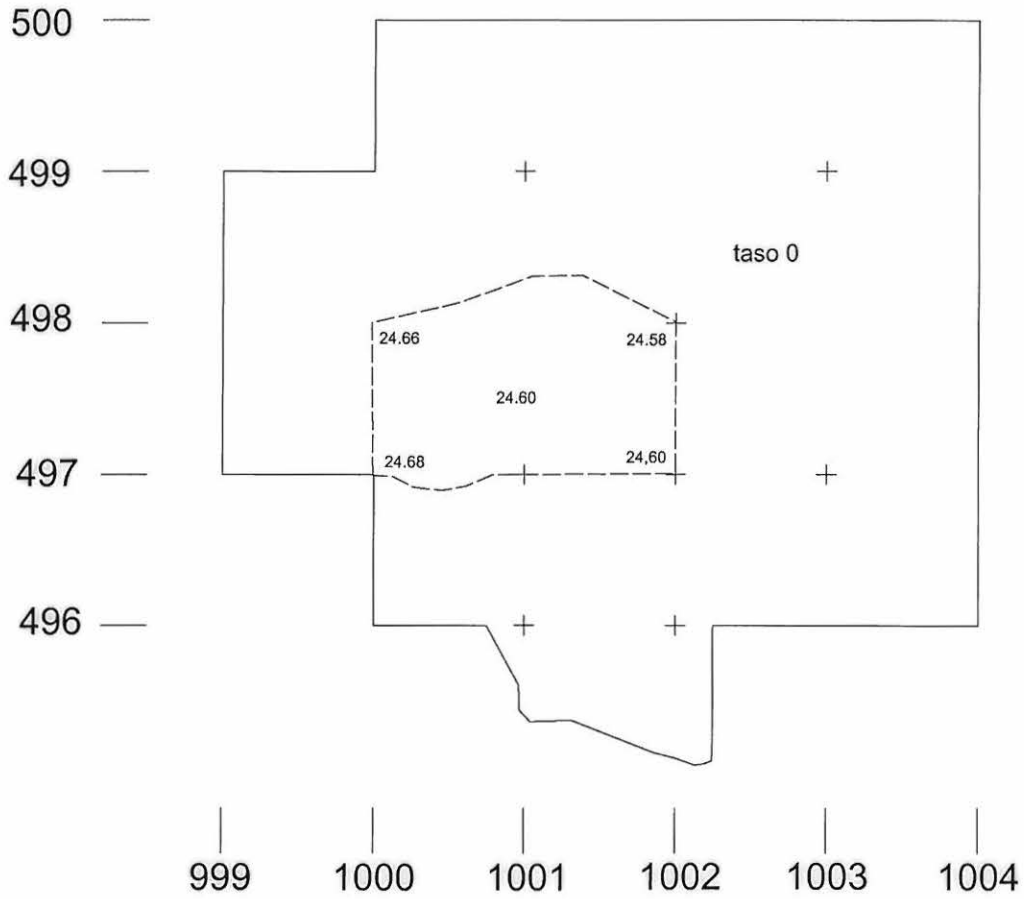
0 2 m

lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

N neulapohjoinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI**Kreetta Lesell 2003**

VAAITUSKARTTA

Röykkiö F, taso 3

1:50

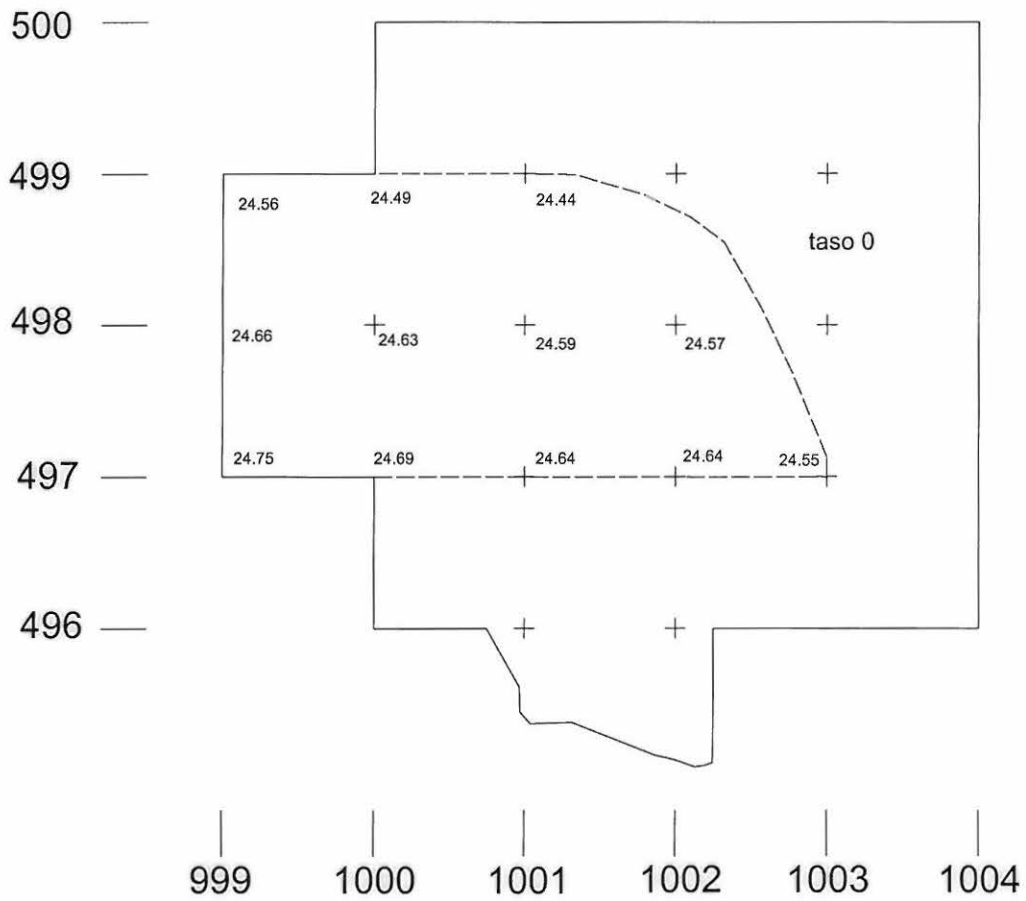
0 2 m

lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

N neulapohjoinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI

Kreetta Lesell 2003

TASOKARTTA

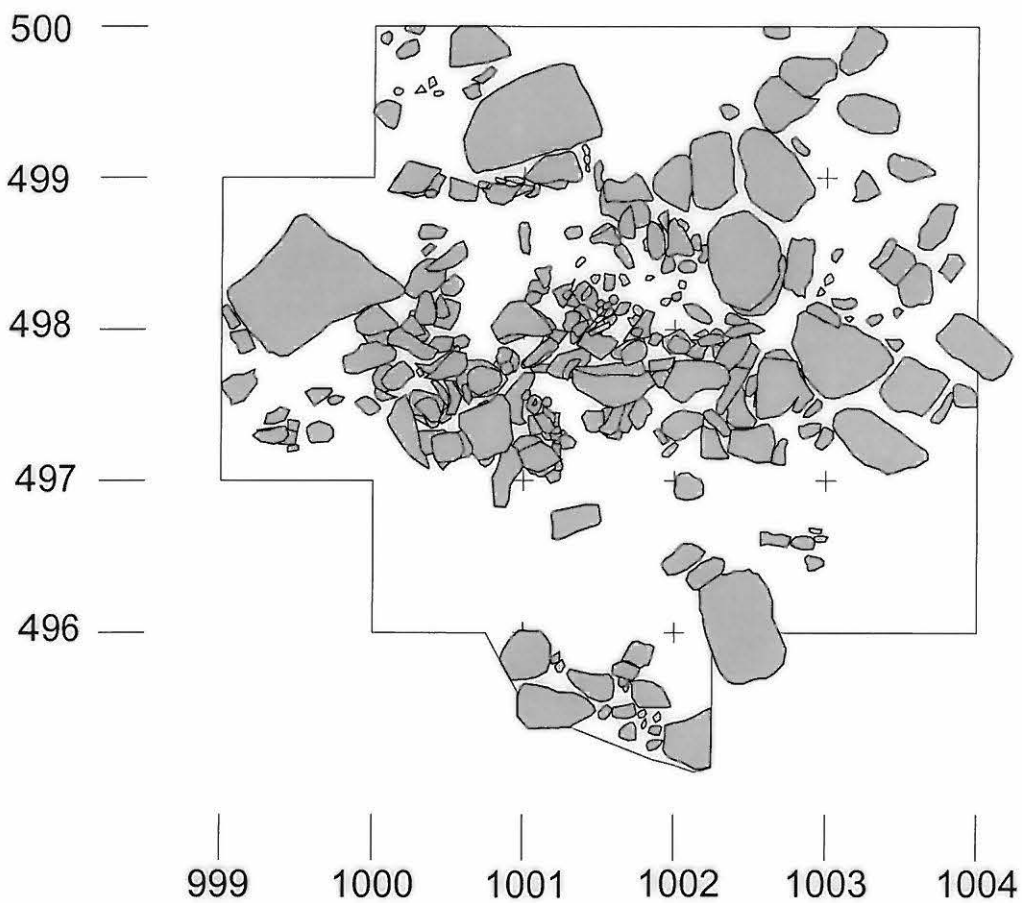
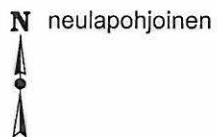
Röykkiö F, taso 0-4, kivet

1:50

lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI

Kreetta Lesell 2003

TASO- JA PROFIILIKARTTA

Latomus A

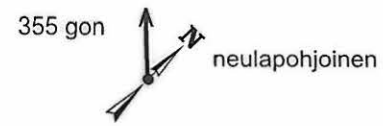
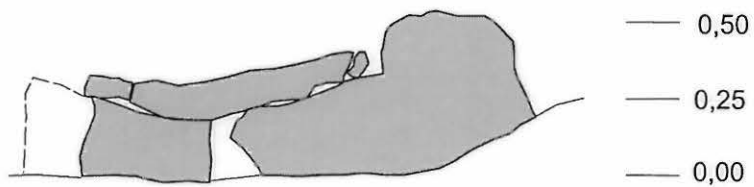
1:25

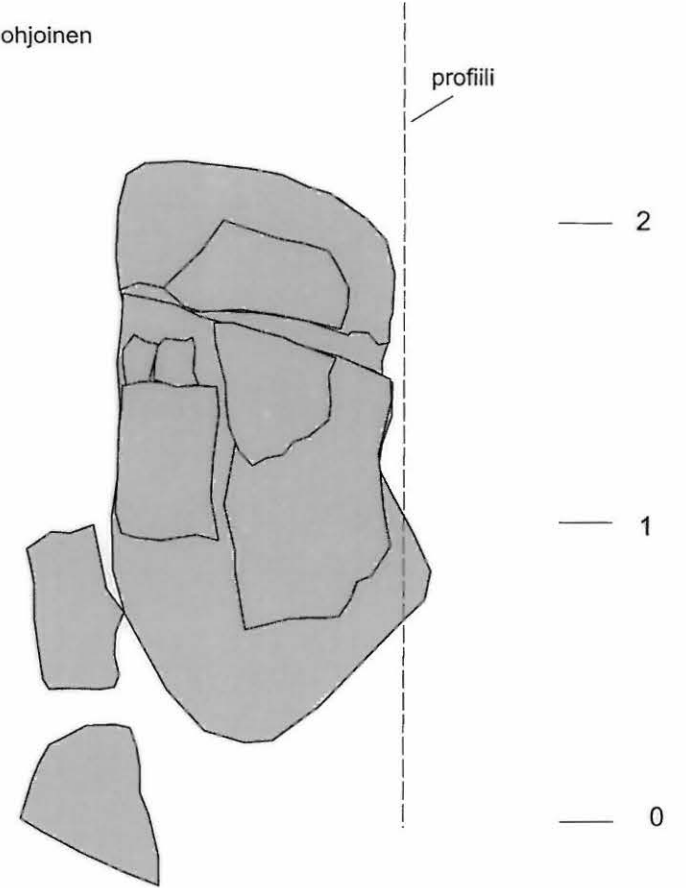
lukemat metreinä

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

profili idästä katsottuna

taso 0

RAUMA 129 HEVOSSUONMÄKI
Kreetta Lesell 2003

TASOKARTTA

G Kiveys, taso 0

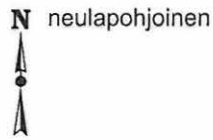
1:50

lukemat metreinä mpy

piirt. ja digit. Petteri Pietiläinen

- kivi
- h huuhtoutumiskerros
- t turve

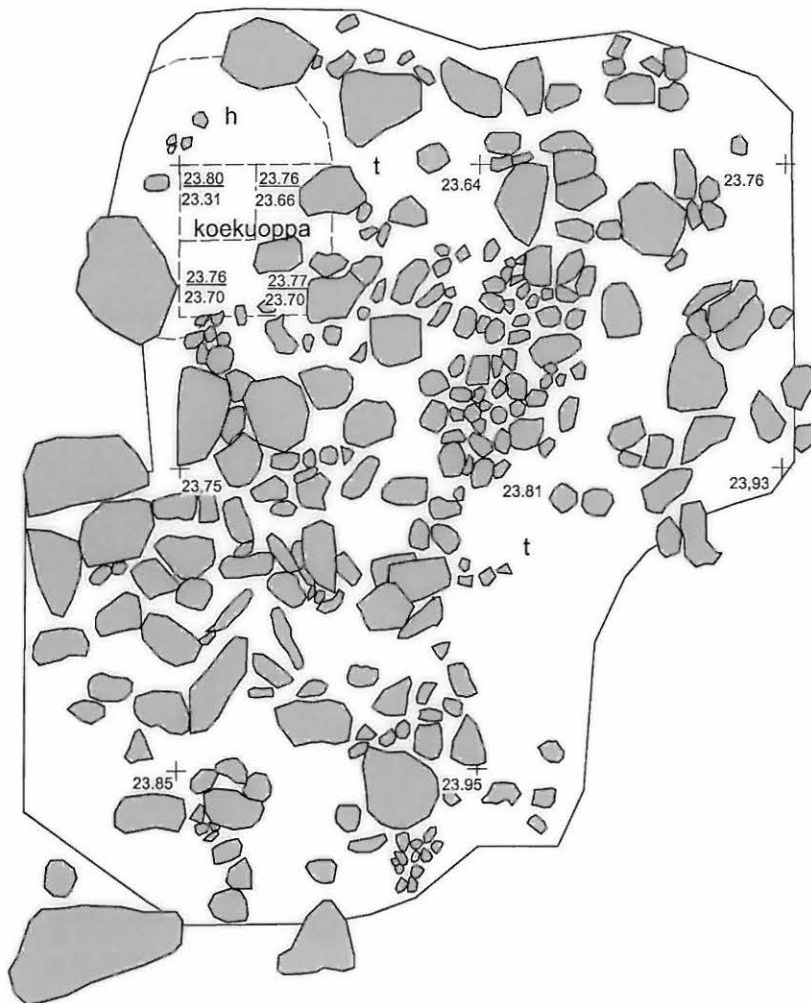
508 —

506 —

504 —

502 —

500 —

984

986

988

990